

DAVOS İQTİSADI FORUMU: Azərbaycan realitqlarını dünyaya çatdıran mühüm strateji dialoq platforması

“Yeni Azərbaycan” qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlunun www.yap.org.az saytına müsahibəsi

- Hikmət müəllim, yanvarın 22-25-də dünyanın diqqəti yenidən Davosda oldu. İsveçrənin Davos şəhərində keçirilən 49-cu Dünya İqtisadi Forumunda dünya üçün aktual olan global xarakterli strateji məsələlər müzakirə predmetinə çevrildi. Əvvəlcə Forumun önəmi barədə fikirlərinizi bilmək istərdik...

- Davos Dünya İqtisadi Forumu global və regional səviyyədə dünyanın başlıca siyasi, sosial və iqtisadi problemlərinin müzakirəsinin aparılması üçün strateji platforma hesab olunur. Bunun əsas səbəbi iqtisadi və siyasi sahədə fəaliyyət göstərən nüfuzlu beynəlxalq və regional səviyəli təşkilatların rəhbərləri ilə interaktiv dialoqların və qeyri-rəsmi danışıqlar üçün əlverişli mühitin təşkil olunmasıdır. Forum çoxsaylı mövzular üzrə sessiyalardan ibarət olur və bu sessiyaların əksəriyyəti geniş miqyasda izlənilməsi üçün müxtəlif transmilli media qurumları tərəfindən birbaşa nümayiş etdirilir. Forum müdirdə transmilli korporasiyaların rəhbərləri ilə dialoqların qurulması və müxtəlif ölkələrin hökumət nümayəndələri ilə ikitərəfli görüşlərin keçirilməsi üçün əlverişli imkanlar yaradır.

İsveçrənin Davos şəhərində keçirilən 49-cu Davos Dünya İqtisadi Forumu dünyanın diqqət mərkəzində oldu. Dünyanın 100-dən çox ölkəsinin dövlət və hökumət rəhbərlərinin dəvət olunduğu beynəlxalq tədbirdə 1000-dən artıq global şirkətin rəhbər şəxsləri, beynəlxalq qurumların və qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri, aparıcı media şirkətlərinin nümayəndələri də iştirak edəblər. “Globallaşma, 4-cü Sənaye İnqilabı dövründə yeni arxitekturanın yaradılması” devizi altında keçirilən builki Forumda globallaşan müasir dünyanın əsas problemləri müzakirə predmetinə çevrilib.

İqtisadi xarakter daşmasına baxmayaraq, Davos Forumu dünya siyasətinə, beynəlxalq münasibətlərə ciddi təsirə malikdir. Forum dünyanın iqtisadi mənzərəsinin şəkilləndirilməsində önəmli rol oynayır. Burada irəliləyən yeni fikirlər, təkliflər global iqtisadiyyata yeni istiqamətlər verir. Davos Forumu, eyni zamanda, iqtisadi güc mərkəzlərinin bir-biri ilə dialoq və dünya ictimaiyyətinə hesabat xarakterli daşıyır. Global iqtisadi böhranın, milyonlarla insanın yaşayışına, ayrı-ayrı dövlətlərin iqtisadiyyatına təsir edən siyasi münasibətlərin davam etdiyi, ərzaq çatışmazlığı probleminin mövcud olduğu indiki dövrdə siyasi liderləri, iş adamlarını, vətəndaş cəmiyyəti qurumlarının rəhbərlərini bir araya toplayan Davos Forumu, şübhəsiz ki, bir çox məsələlərin müzakirəsinə və vacib qərarların qəbuluna əlverişli mühit yaradır.

Düşünürük ki, 49-cu Davos Dünya İqtisadi Forumunun nəticələri dünya iqtisadiyyatında müsbət meyillərin artması, dövlətlər arasında ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərin inkişafı, eyni zamanda, yeni əməkdaşlıq platformalarının formalaşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyətə malik olacaq.

- Azərbaycanın Dünya İqtisadi Forumunda iştirak dinamikası müsbət qiymətləndirilir. Ölkəmizin Forumda iştirakının əhəmiyyəti ilə bağlı nə deyə bilərsiniz?

- Azərbaycan dünya iqtisadiyyatına uğurla inteqrasiya edir, ölkəmizin təşəbbüsü və liderliyi ilə gerçəkləşdirilən global xarakterli transmilli layihələrin əhəmiyyəti və nəticələri beynəlxalq miqyasda yüksək qiymətləndirilir. Respublikamız, həmçinin ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərini uğurla davam etdirir, yeni əməkdaşlıq platformaları yaratmaqla regional

və beynəlxalq işbirliyinə, təhlükəsizliyə müstəsna töhfələr verir. Bununla yanaşı, ayrı-ayrı beynəlxalq qurumlarda təmsil olunan Azərbaycan dünyanın başlıca siyasi, sosial və iqtisadi problemlərinin müzakirəsi üçün strateji platforma olan Davos İqtisadi Forumunda da iştirak edir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bu mötəbər tədbirdə hər il iştirakı dövlətimizin böyük nüfuz sahibi olmasının göstəricisidir.

Ümumiyyətlə, hər il keçirilən ənənəvi Forumda Azərbaycan ən yüksək səviyyədə və müvəffəqiyyətlə təmsil olunur. Yeni ölkəmizin bu platformada da nüfuzu olduqca yüksəkdir. Məhz Dünya İqtisadi Forumunun 2013-cü il aprelin 7-8-də Bakıda keçirilməsi bunun bariz nümunələrindən biridir. Bellidir ki, Forum Cənubi Qafqazın və Mərkəzi Asiyanın gələcəyi ilə bağlı Strateji Dialoq adı altında baş tutmuşdu, dünyanın diqqət mərkəzində olan, strateji əhəmiyyətli Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya regionunun iqtisadi inkişafı, bölgədəki iqtisadi vəziyyətin dünyanın digər regionlarına təsiri, gələcək perspektivlər və digər məsələlər müzakirə olunmuşdu. Dünya İqtisadi Forumunun Bakıda keçirilməsi bir tərəfdən Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə artan nüfuzunun, digər tərəfdən isə ölkəmizdə həyata keçirilən iqtisadi islahatlar nəticəsində əldə olunan uğurlara verilən yüksək qiymətin ifadəsidir.

Azərbaycanın Dünya İqtisadi Forumunda uğurla təmsil olunması ölkəmizin dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyası, beynəlxalq iqtisadi və siyasi əlaqələrinin genişləndirilməsi baxımından xüsusi önəm kəsb edir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Forumda müxtəlif televiziya kanallarına müsahibəsi və müzakirələrdə çıxışı zamanı həm ölkəmiz, həm də region və dünya üçün müstəsna əhəmiyyətə malik olan çox mühüm məsələlərlə bağlı fikirlər söyləyib, eyni zamanda, Azərbaycanın iqtisadi inkişafı, beynəlxalq nüfuzu və ölkəmizdə həyata keçirilən siyasi, iqtisadi islahatların əhəmiyyəti diqqətə çatdırılıb. Prezident İlham Əliyevin Davosda transmilli şirkətlərin təsisçiləri və sədrleri ilə bir sıra mühüm görüşlər keçirməsi də Azərbaycanın əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı kontekstində böyük əhəmiyyətə malikdir. Şübhəsiz ki, bütün bunlar Forum iştirakçılarında Azərbaycan iqtisadiyyatı və ölkəmizin iqtisadi siyasəti barədə real təsəvvür yaratmaqla əməkdaşlıq üçün yeni perspektivlərin açılacağından xəbər verir. Prezident İlham Əliyevin xeyli sayda görüşlər keçirməsi dünyanın ölkəmizə olan diqqətinin göstəricisidir və yeni tərəfdaşlıqların əsasının qoyulmasına zəmin yaradır.

- Hikmət müəllim, Prezident İlham Əliyev Davosda Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsünün inkişaf etdirilməsi: Çin trilyon dollarlıq baxışı” mövzusunda keçirilən sessiyada müasir infrastrukturun yaradılmasının hökumətin ən əsas məqsədlərindən biri olduğunu diqqətə çatdırdı. Azərbaycanın Şərqi Qərbi nəqliyyat dəhlizi təşəbbüsünün fəal üzvü olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı bu istiqamətdə görülən işlərdən danışdı. Bununla bağlı fikirləriniz nədən ibarətdir?

- Əvvəla qeyd etmək ki, Prezident İlham Əliyevin Davos İqtisadi Forumunda iştirakı və orada söylədiyi fikirlər böyük maraq doğurur. Mütəxəssislər Azərbaycanın dövlət başçısının təhlillərinə və irəliləyən fikirlərə ciddi diqqət yetirirlər, dövlət başçısının səsləndirdiyi fikirlər beynəlxalq mətbuatın diqqət mərkəzində olur. Prezident İlham Əliyevin builki Fo-

rumda səsləndirdiyi fikirlər də olduqca böyük diqqət və marağa səbəb olub. Dövlətimizin başçısı yanvarın 22-də Davosda Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsünün inkişaf etdirilməsi: Çinin trilyon dollarlıq baxışı” mövzusunda keçirilən sessiyada regional və global xarakterli məsələlərə diqqət yetirdi. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan Şərqi Qərbi və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin üzvü olan yeganə ölkədir. Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, bunun üçün dəmir yolu sistemlərimizin müasirləşdirilməsi, Xəzərin sahilində 25 milyon tona qədər gücündə olan ən böyük dəniz limanının tikintisi, Avropa və Asiya arasında çatışmayan bağlantının yaradılması ilə bizi Türkiyə və Avropa ilə birləşdirən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun inşası yollarımızdan istifadə etmək istəyənlərə yaxşı şərait yaradır. Əlbəttə, Azərbaycanın əlverişli coğrafi mövqeyi respublikamızın istər Şərqi Qərbi, istərsə də Şimal-Cənub dəhlizlərində vacib rol oynamasını zəmin təşkil edir. Azərbaycan həm daxili ictimai-siyasi sabitlik amilinə və iqtisadi potensialına, həm də quru və su sərhədlərinə malik olmasına görə beynəlxalq tranzit daşımaları üçün kifayət qədər cəlbədirici məkandır. Şərqi Qərbi və Şimal-Cənub beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin kəşisində yerləşən, əlverişli coğrafi mövqeyə malik Azərbaycan nəqliyyat xidmətlərini daim inkişaf etdirir, müasir infrastruktururlar qurur, daşımaların idarə olunması mexanizmini təkmilləşdirir və beynəlxalq nəqliyyat sistemində inteqrasiyanı genişləndirir. Həm Şərqi Qərbi, həm Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri ölkəmizdə keçir. O da qeyd edilməlidir ki, ölkəmizdə avtomobil və dəmir yollarının, beynəlxalq hava və dəniz limanlarının inkişafına çox böyük investisiyalar qoyulur. Bütün bunların hamısı gələcəyə hesablanan və perspektivdə Azərbaycanın daha çox tranzit yüklərini keçməsi üçün atılan strateji əhəmiyyətli addımlardır. Ölkəmiz tərəfindən logistika və ticarətin inkişafı istiqamətində görülən işlər, Azərbaycanın tranzit potensialının daha da artırılması ilə bağlı həyata keçirilən dövlət siyasəti və global miqyaslı təşəbbüslər ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafına mühüm töhfələr verir. Bütün bunlar Azərbaycanın böyük siyasi və iqtisadi dividendlər gətirir, ölkəmizin dünyada və regionda mövqeyini daha da möhkəmləndirir.

Yola saldıığımız 2018-ci ildə isə Azərbaycanın həyata keçirdiyi bir sıra beynəlxalq layihələr başa çatıb və ölkəmiz üçün real gəlirlər gətirməyə başlayıb. Bunlar, ilk növbədə, “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsi çərçivəsində onun mühüm seqmentini olan TANAP-ın tikilib başa çatdırılması, eyni zamanda, ölkəmizin xaricə ən böyük investisiyası hesab edilən “STAR” neft emalı zavodunun açılışı olub. Bu layihələrin reallaşdırılması təkcə Azərbaycan üçün deyil, digər tərəfdaş ölkələr üçün də mühüm hadisəyə çevrilib, Avropanın enerji təhlükəsizliyi üçün mühüm alternativ kimi özünü təsdiq edib, eyni zamanda, Azərbaycan-Qərb münasibətlərində yeni etibarlı iqtisadi körpü rolunu oynamağa başlayıb. Bu, Türkiyə-Azərbaycan strateji müttəfiqliyini iqtisadi müstəvidə daha da dərinləşdirməklə hər iki tərəfin gücünü və nüfuzunu bir qədər də artırır.

Nəticə etibarilə, Avrasiyanın yeni nəqliyyat və enerji xəritəsini yaradan Azərbaycanın təşəbbüsü və liderliyi ilə reallaşdırılan strateji əhəmiyyətli layihələr global əhəmiyyətə malikdir, yeni əməkdaşlıq platformalarının formalaşmasını şərtləndirir. Bütün bunlar isə, şübhəsiz ki, Azərbaycanın davamlı və dinamik xarakter daşıyan inkişafını sürətləndirməklə yanaşı, ölkəmizin beynəlxalq mövqeyinin daha da möhkəmlənməsini təmin edir, eyni zamanda, regional və beynəlxalq əməkdaşlığın dərinləşməsinə, global təhlükəsizliyə mühüm töhfələr verir.

kəmizin beynəlxalq mövqeyinin daha da möhkəmlənməsini təmin edir, eyni zamanda, regional və beynəlxalq əməkdaşlığın dərinləşməsinə, global təhlükəsizliyə mühüm töhfələr verir.

- Dövlətimizin başçısı Çin CGTN televiziyasına müsahibəsində Azərbaycanın müstəqil xarici siyasət kursu ilə bağlı çox mühüm fikirlər səsləndirdi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın artıq müstəqil xarici siyasəti olan ölkə kimi tanındığını diqqətə çatdırdı. Ümumiyyətlə, həzrət mürəkkəb beynəlxalq şəraitdə Azərbaycanın xarici siyasət kursunun real nəticələri və perspektivləri ilə bağlı nə söyləməklər?

- Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində milli maraqların təmin olunması hər bir ölkənin və onun liderlərinin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biridir. Milli maraqların təmin olunması, heç şübhəsiz ki, intensiv dialoq və fəal diplomatik münasibətlərdən keçir. Bu mənada, Azərbaycanın çevik, çoxvektorlu, tarazlaşdırılmış və pragmatik xarici siyasəti həm ölkəmizin dünyaya inteqrasiyasını təmin edir, həm də milli maraqların təmin olunmasına xidmət göstərir. Azərbaycan Prezidenti tərəfindən həyata keçirilən fəal tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq diplomatiyası yeni perspektivlər müəyyən etməklə bərabər, eyni zamanda, ölkəmizin dünya iqtisadiyyatına uğurlu inteqrasiya etməsinə və beynəlxalq siyasi proseslərdə söz sahibi olan dövlətlərdən birinə çevrilməsinə xidmət edir.

Azərbaycanın xarici siyasət kursunun başlıca seçiyəvi xüsusiyyəti onun müstəqil olmasıdır. Ölkəmizin milli maraqların qorunmasına xidmət edən xarici siyasət kursu sif müstəqillik prinsipi ilə əsaslanır. Respublikamız xarici siyasi əlaqələrini, siyasi, iqtisadi, hərbi, humanitar və digər sahələrdə müttəfiqlərini, əməkdaşlıq etdiyi ölkə və beynəlxalq təşkilatları özü seçir. Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli siyasəti Azərbaycan dövlət maraqlarının - milli mənafelerinin reallaşdırılmasında öz əksini tapır. Başqa sözlə, Prezident İlham Əliyev prinsipli, ardıcıl, düşünülmüş siyasət həyata keçirir, beynəlxalq arena-da Azərbaycanın mənafelerini cəsarətlə və qətiyyətlə müdafiə edir, Öz qərarlarında xalqın tam və hərtərəfli dəstəyinə arxalanır, onların reallaşdırılması üçün ciddi iradə və əzm nümayiş etdirir. Belə olan halda, milli dövlətlər və onların liderləri, bütövlükdə, dünya ictimaiyyəti Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müstəqil, pragmatik siyasi kurs həyata keçirən Azərbaycanla əməkdaşlığa böyük önəm verir, bunu mühüm strateji dividendlər vəd edən seçim kimi dəyərləndirirlər. Beləliklə, müstəqil strateji kurs Azərbaycanın milli maraqlarının təmin olunmasına, respublikamızın beynəlxalq mövqeyinin mütəmadi olaraq möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Ölkəmiz regionda ikitərəfli və üçtərəfli əməkdaşlıq formatlarının da əsas təşəbbüskarı və aparıcı fiqurudur. Müxtəlif regional əməkdaşlıq formatları məhz Azərbaycanın təşəbbüsü ilə yaranıb və olduqca səmərəli fəaliyyət göstərir. Regional güc mərkəzi olan, bölgədə sabitləşdirici faktor kimi çıxış edən Azərbaycan öz çoxşaxəli və balanslaşdırılmış xarici siyasət kursu ilə regional əməkdaşlığın dərinləşməsinə çox mühüm töhfələr verir. Ölkəmiz öz xarici siyasət kursunda region ölkələri ilə, eləcə də işğalçı Ermənistan istisna olmaqla, bütün qonşu dövlətlərlə qarşılıqlı hörmət, bərabərhüquqlu və faydalı əməkdaşlıq prinsiplərinə əsaslanan münasibətlər qurub və bu münasibətlər müvəffəqiyyətlə davam etdirilir.

- Prezident İlham Əliyev Davosda Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla da görüşdü. Bu görüş Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı nə vədə edə bilər?

- Azərbaycanın xarici siyasətinin ən mühüm strateji prioriteti Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında, yeni ölkəmizin ərəzi bütövlüyü çərçivəsində həllidir. Bunun üçün Azərbaycan ötən illər ərzində mühüm, dərin strateji diplomatiya siyasəti həyata keçirməklə, ilk növbədə, problemin həlli ilə bağlı yeni şərtlər formalaşdırmağa nail olub. Bu şərtlərin formalaşdırılması mühüm strateji istiqamətlər üzrə müəyyən edilmiş ardıcıl və məqsədyönlü siyasət sayəsində mümkün olub. İlk növbədə, beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın nüfuzunun artırılması, regional və beynəlxalq təşkilatlarla ölkəmizin bərabərhüquqlu tərəfdaşlığa nail olması, ikincisi isə ənənəvi eləmiyyətə olan və daha çox Ermənistanın tərəfdaşı kimi tanınan ölkələri öz tərəfdaşına çevirməsi siyasəti həyata keçirilib. Eyni zamanda, Azərbaycan regional əməkdaşlığı prinsipli mövqə olaraq müəyyən etməklə tərəfdaş ölkələrin milli maraqlarını da öz milli maraqları ilə uzlaşdırmağı bacarıb. Hazırda Ermənistan həm regionda, həm də beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın nüfuzu qarşısında küncə sıxışdırılmış vəziyyətə düşüb, ənənəvi müttəfiqlərini də itirib. Azərbaycan Prezidentinin də dediği kimi, ölkəmiz işğalçı Ermənistanla qarşı təcrid siyasətini uğurla davam etdirib və işğal faktı davam etdikcə həmin siyasəti davam etdirəcəyik. Yeni realıq və Ermənistanın bu cür küncə sıxışdırılması onun öz ənənəvi müttəfiqləri ilə münasibətlərini korlanmasına gətirib çıxarıb ki, ötən ilin aprelinə başlayıb dekabr ayında sona çatən hadisələrdə biz bir daha bunun şahidi olduq. Ona görə də Azərbaycan 2019-cu ilə yeni yaratdığı geosiyasi realıqlarla qədəm qoyub. Bu realıqlar ölkəmizin lehinədir və Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ probleminin həllində yeni perspektivlər yaradır. Elə Prezident İlham Əliyevin Dünya İqtisadi Forumunun prezidenti Borge Brendenin təşəbbüsü ilə Ermənistanın baş naziri ilə görüşməsinə də bu perspektivlər kontekstində qiymətləndirmək lazımdır. Artıq qeyri-rəsmi formada belə görüş Sankt-Peterburq və Düşənbədə baş tutub. Davos görüşü isə bir qədər daha fərqli formada vasitəçilərin iştirakı olmadan baş tutdu. Bu, özlüyündə müsbət hal olmaqla ilk dəfədir ki, baş verir. Məsələ ondadır ki, 2019-cu ildə problemin həlli istiqamətində danışıqlara yeni impulsaların daxil olacağı barədə Prezident İlham Əliyev fikirlər səsləndirmişdi. 2019-cu ildə həmsədrlərin iştirakı ilə xarici işlər nazirlərinin görüşməsi, bu görüşün 4 saat davam etməsi və bundan sonra BMT Baş katibi və Avropa İttifaqının bəyanatla çıxış edərkən danışıqları müsbət qiymətləndirməsi özlüyündə yeni dinamika və müəyyən ümidlər yaradır. Nəzərə almaq lazımdır ki, hazırda Azərbaycanın yaratdığı yeni geosiyasi realıq problemin həllini zəruri edir və bu, Ermənistan da dərk edilən reallığa çevrilməkdədir. Ona görə də eğer fəvqəladə bir hadisə baş verməyə, 2019-cu ildə Dağlıq Qarabağ probleminin həlli istiqamətində intensiv və nəticəyə yönəlik danışıqlar prosesinin davam etdiriləcəyini müşahidə edə bilərik. Azərbaycanın prinsipli mövqeyi qəbul edilir və danışıqlar prosesi yalnız və yalnız Azərbaycanın ərəzi bütövlüyü, sərhəd toxunmazlığı çərçivəsində aparılır.